

לעילוי נשמת
שלום בן משה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

ברכות
פרק ז'

מזמנין עליו, קא משמע לן. ובכל הני אשמעינן,
דאף על גב דדמו לאיסור, אין פאן ברכה
בעבירה.

והפתי - מן העובדי פוכבים שהביא מלך
אשור מכותא ומשאר ארצות, ויושב אותם בערי
שומרון, ונתגיירו מאימת האריות שהיו אוכלים
בהם, כמפורש בספר מלכים ב' פרק י"ז, והיו
שומרים תורה שבכתב, וכל מצוה שהחזיקו בה,
מדקדקים בה יותר מישראל.

לפיכך היו מאמינים בהם בקצת המצות, עד
שבדקו אתריהם ומצאו להם דמות יונה בראש
הר גריזים שהיו עובדים אותה, ומאז עשאו
פעובדי פוכבים גמורים לכל דבריהם. הילכך
האידנא אין מזמנין על הפתי.

אכל אכל טבל, ומעשר ראשון שלא נטלה
תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא נפדו,
והשמש שאכל פחות מפזית, והנכרי - אין
מזמנין עליהם.

אכל טבל - דגן שלא נטלה ממנו תרומה
ומעשרות קרוי טבל. ופירוש טבל: טב לא. ואין
צריך לומר טבל דאורייתא, אלא אפילו טבל
דרבנן, כגון דגן שצמח בעציץ [שאינו נקוב],
שאינו טבל אלא מדרבנן, אין מזמנין עליו.

ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו - לאו
תרומת מעשר קאמר, דהאי טבל גמור הוא.
אלא כגון שהקדים לוי את הפהן בכרי לאחר
שנתמרח, והוקבע לתרומה מן התורה, ונטל
מעשר ראשון תחילה, ואחד מתמשים שבו היא
ראויה לתרומה גדולה לפהן. וכל זמן שלא נתן
ממנו תרומה גדולה זו, אף על פי שהפריש

ברכות
פרק ז'

שלושה שאכלו כאחד חייבין לזמן.
לזמן - להודמן יחד לברך בלשון רבים "נברך
שאכלנו משלו".

אכל דמאי, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו,
ומעשר שני והקדש שנפדו, והשמש שאכל
פזית, והפתי - מזמנין עליהם.

דמאי - פירות עמי הארץ קרויים דמאי, כלומר:
דא מאי - מעושרין הן או לא? לפי שהם
חשודים על המעשרות, ואסרו חכמים לאכול
מפירותיהן עד שיעשר. ואם אכל ולא עשר,
מברך עליו, ולא הוי מצוה הבאה בעבירה,
דכוב עמי הארץ מעשרים הם.

שנטלה תרומתו - ואף על פי שלא נטלה ממנו
תרומה גדולה, כגון בן לוי שהקדים את הפהן
ולקח המעשר בשבליים קודם שנטל הפהן
תרומה גדולה, והפהן היה לו לטול תרומה
גדולה תחילה אחד מתמשים, דרחתמנא קרייה
ראשית. נמצא תרומה גדולה של פהן בתוך
המעשר הזה אחד מתמשים שבו, לבד מתרומת
מעשר שעל הלוי להפריש תרומה ממעשרו.

ואשמעינן מתניתין דהקא דפטור הלוי
מלהפריש ממנו תרומה גדולה, דכתיב
(במדבר י"ח כו) "והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר
מן המעשר" - מעשר מן המעשר אמרתי לה,
ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר.

ומעשר שני והקדש שנפדו - כגון שנתן את
הקרן ולא נתן את החומש, שהבעלים מוסיפים
חומש. וקמשמע לן תנא דאין חומש מעבב.

והשמש שאכל פזית - דמהו דתימא - פיון
שהשמש אין לו קביעות אלא הולך וקא, אין

ברכות

פרק ז'

בשלישה והוא אומר ברכו - דהא בלאו דידיה איכא זימון, וכן כולם.

בעשרה אומר "נברך לאלהינו". בעשרה והוא אומר "ברכו". אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא.

אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא - הך רישא רבי עקיבא היא, דאמר: מה מצינו בבית הכנסת - משהגיעו לעשרה, אין חילוק בין רבים למועטים, הכא נמי אין חילוק.

במאה אומר "נברך לה' אלהינו". במאה והוא אומר "ברכו".

במאה אומר נברך לה' אלהינו - הך סיפא כולה רבי יוסי הגלילי היא, דאמר: לפי רוב הקהל הן מברכין, שנאמר "במקהלות ברכו אלהים".

באלף אומר "נברך לה' אלהינו אלהי ישראל". באלף והוא אומר "ברכו".

בריבוא אומר "נברך לה' אלהינו אלהי ישראל אלהי העבאות יושב הפרובים על המזון שאכלנו". בריבוא והוא אומר "ברכו".

כענין שהוא מברך, כך עונין אחריו: "ברוך ה' אלהינו אלהי ישראל אלהי העבאות יושב הפרובים על המזון שאכלנו".

רבי יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל הן מברכין, שנאמר: "במקהלות ברכו אלהים, ה' ממקור ישראל".

אמר רבי עקיבא: מה מצינו בבית הכנסת - אחד מרובין ואחד מועטין, אומר "ברכו את ה'".

ופסק הלכה: משלשה ועד עשרה, ואין עשרה בכלל, המברך אומר "נברך שאכלנו משלו", וכולן עונים "ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו". ועשרה או מעשרה ולמעלה, המברך אומר "נברך לאלהינו שאכלנו משלו", וכולן עונים "ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו חיינו".

רבי ישמעאל אומר: "ברכו את ה' המבורך".

ברכות

פרק ז'

תרומת מעשר, אין מזמנין עליו. ואם היה מקדימו בשבליים קודם שתתמרח, לא היה צריך להפריש תרומה גדולה, כדכתבין לעיל.

ומעשר שני והקדש שלא נפדו - אין צריך לומר שלא נפדו כלל, דהא מילתא דפשיטא היא. אלא שנפדו ולא נפדו כהילכתן, כגון שפדה מעשר שני בגרוטאות של כסף, או במטבע שאין עליו צורה, ורחמנא אמר (דברים י"ד כה) "וצרת הכסף" - בדבר שיש בו צורה, והקדש שחללו על גבי קרקע ולא פדאו בכסף, ורחמנא אמר "ונתן את הכסף".

והשמש שאכל פחות מכזית - משנה שאינה צריכה היא, אלא אידי דהדר לרובא לצורך, הדר נמי להא.

ועובד כוכבים - בגר שמל ולא טבל מיירי, ואשמעינן דכל פמה דלא טבל, עובד כוכבים הוא, ולעולם אינו גר עד שימול ויטבול.

ב נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם.

וקטנים אין מזמנין עליהם - דוקא קטנים שאין יודעים למי מברכין, אבל קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו.

ואיכא מרבנותא דאמרי דלא אמרו קטן היודע למי מברכין מזמנין עליו, אלא כבן שלש עשרה שנה ויום אחד שלא הביא שתי שערות, והוא הניקרא קטן פורח. אבל בכציר מהכי אין מזמנין עליו, ואפילו יודע למי מברכין.

ובירושלמי מייתי הלכה למעשה דאין מזמנין על הקטן כלל, עד שיגדל ויביא שתי שערות.

ונשים מזמנות לעצמן ועבדים מזמנין לעצמן, אבל נשים עם עבדים לא, משום פריצותא.

עד כמה מזמנין? עד פזית. רבי יהודה אומר עד כפיצה.

עד פזית - וכן הלכה, ולא כרבי יהודה דאמר עד כפיצה.

ב כיצד מזמנין? בשלישה אומר "נברך". בשלישה והוא אומר "ברכו".

רבי ישמעאל אומר ברכו את ה' המבורך -
והלכה כרבי ישמעאל.

ד שלשה שאכלו כאחד אינן רשאים לחלק.
אינן רשאים לחלק - מכיון שחלה עליהם
חובת זימון.

וכן ארבעה וכן חמשה.

וכן ארבעה וכן חמשה - אין השלשה מזמנין
לעצמן והיחיד יחלק מהן, דאיהו נמי אקבע
בחובת זימון.

ששה נחלקין, עד עשרה. ועשרה אינן
נחלקין עד שיהיו עשרים.

ששה נחלקים - כדי זימון לכאן וכדי זימון
לכאן, עד עשרה. אבל עשרה אין נחלקים,
דאתחייבו להו בזימון שיש בו הזכרת השם, עד
שיהיו עשרים, ואז יחלקו לשתי חבורות אם
ירצו.

ה שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד -
בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי אלו
מצטרפים לזימון, ואם לאו, אלו מזמנין לעצמן
ואלו מזמנין לעצמן.

ואם לאו אלו מזמנין לעצמן - ובזמן ששמש
אחד משמש לשתי החבורות, אף על פי שאין
רואים אלו את אלו, השמש מצטרפן.

אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים -
דברי רבי אליעזר, וחכמים אומרים מברכין.

אין מברכין על היין - בורא פרי הגפן.

עד שיתן לתוכו מים - לפי שהיה יינם תזק
מאד, ולא היה ראוי לשתיה בלא מים, הילכך
אפתי לא אישתגי למעליותא, ולא זז מברכתו
הראשונה, ומברכין עליו בורא פרי העץ
כענבים. ואין הלכה כרבי אליעזר.

ברכות
פרק ז'

א שלשה שאכלו כאחד חייבין לזמן. אכל דמאי, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שגפדו, והשמש שאכל פזית, והכותי – מזמנין עליהם. אבל אכל טבל, ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שלא גפדו, והשמש שאכל פחות מפזית, והגברי – אין מזמנין עליהם.

ב נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם. עד כמה מזמנין? עד פזית. רבי יהודה אומר עד כפיצה.

ג כיצד מזמנין? בשלשה אומר "גברך". בשלשה והוא אומר "ברכו". בעשרה אומר "גברך לאלהינו". בעשרה והוא אומר "ברכו". אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא.

במאה אומר "גברך לה' אלהינו". במאה והוא אומר "ברכו". באלף אומר "גברך לה' אלהינו אלהי ישראל". באלף והוא אומר "ברכו".

בריבוא אומר "גברך לה' אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו". בריבוא והוא אומר "ברכו". כענין שהוא מברך, כך ענין אחריו: "ברוך ה' אלהינו אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו".

רבי יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל הן מברכין, שנאמר: "במקהלות ברכו אלהים, ה' ממקור ישראל". אמר רבי עקיבא: מה מצינו בבית הכנסת – אחד מרובין ואחד מועטין אומר, "ברכו את ה'". רבי ישמעאל אומר: "ברכו את ה' המבורך".

ד שלשה שאכלו כאחד אינו רשאי לחלק, וכן ארבעה וכן חמשה. ששה נחלקין, עד עשרה. ועשרה אינו נחלקין עד שיהיו עשרים.

ברכות
פרק ז'

א ש ש כ ת ל א
ד ו ר ש ת ו
ש ו ש ו ש ט
ו מ ש א א ט
ו ר ש ג ת ו
ש ו ש ג ו ש ט
מ ו א מ ש

ב ו ו א מ ש א
ש ט מ ש ט א
ש ט

ג מ מ א ט ו
ב ו א א ט א
ו ל ש ו א ט
א ש ו ש ר

ב א א ו א ט
ו א א ו א ט
א א א ו א ט

ב א א ו א ט
י א א ה י ה ש
ה ש א ו א ט
פ ש מ ט ש א ט ה
א א א י א ה י
ה ש ה ש ה

ו י י ה א ל ר ה ה
מ ש ש א ט א ה
מ י א ר ש א ט ה
ב ה א א מ ו
א א ט א ה ו י א
ט א ה ה

ד ש ש ט א ו ל
ו א ו ו ש ג ש
ש ו א ו א ט ש

ברכות
פרק ז'

ה שתי חבורות שָׁקִיּוֹ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד –
 בְּזִמְנוֹ שֶׁמִּקְצֵתוֹן רוֹאִין אֱלֹהֵי אֶת אֱלֹהֵי הָרִי אֱלֹהֵי
 מִצְרַיִם לְזִימּוֹן, וְאִם לֹא, אֱלֹהֵי מִזְמַנּוֹן לְעֲצֻמּוֹן
 וְאֱלֹהֵי מִזְמַנּוֹן לְעֲצֻמּוֹן. אֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן עַד
 שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכּוֹ מַיִם – דְּבָרֵי רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, וְחֻכְמַיִם
 אוֹמְרִים מְבָרְכִין.

ברכות
פרק ז'

ה שתי חבורות שָׁקִיּוֹ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד –
 בְּזִמְנוֹ שֶׁמִּקְצֵתוֹן רוֹאִין אֱלֹהֵי אֶת אֱלֹהֵי הָרִי אֱלֹהֵי
 מִצְרַיִם לְזִימּוֹן, וְאִם לֹא, אֱלֹהֵי מִזְמַנּוֹן לְעֲצֻמּוֹן
 וְאֱלֹהֵי מִזְמַנּוֹן לְעֲצֻמּוֹן. אֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן עַד
 שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכּוֹ מַיִם – דְּבָרֵי רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, וְחֻכְמַיִם
 אוֹמְרִים מְבָרְכִין.

